

ΑΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΕΝ ΟΛΛΑΝΔΙΑΙ

Τὸ δουλεῖν περὶ τοῦ χαρακτῆρος καὶ τοῦ βίου τῶν Ὀλλανδῶν γυναικῶν μετὰ ὕψους ἀνδρὸς παρυσιαίχοντος τοῦ; καρπὸς τῆς ἰδίας αὐτοῦ πίστεως, καίτοι μὴνὰς τινὰς μόνον διατρίψαντες ἐν Ὀλλανδίᾳ, θὰ ἦτο αἰσῆσι γελοιοδεσάτῃ καὶ αὐθάδῃς. Ὅθεν ὀφείλω νὰ περιορισθῶ ὅπως ἀφήσω νὰ λαλήσωσι τὰ βιβλία καὶ οἱ φίλοι.

Πλείστοι συγγραφεῖς μετεχειρίσθησαν τὰς Ὀλλανδικὰς γυναικὰς μετὰ πολλῆς ἀνευλαθείας. Οἱ μὲν τὰς ὠνόμασαν μηχανὰς παιδοποιητικὰς, οἱ δὲ οἰκοδεσποίνας ἀπαθείς. Ἀνώμους τις δὲ τοῦ παρελθόντος αἰῶνος μέχρι τοσοῦτου ἀφίκετο αὐθαθείας, ὥστε νὰ εἶπῃ ὅτι ἐν Ὀλλανδίᾳ οἱ μὲν ἄνδρες ἔχουσι τὴν ἕξιν νὰ ἐπιζητῶσι τὰς διασκεδάσεις αὐτῶν ἐν ταῖς τάξεσι τῶν ὑπηρετριῶν, αἱ δὲ γυναῖκες (καὶ ἐννοεῖ τὰς εὐγενεῖς κυρίας) δὲν ἔχουσι τάσεις ὑψηλοτέρας. Ἄλλ' αἱ ἰδία αὐταὶ εἰσι κρίσεις, ἃς ἡ ἐκδιήκῃς ἐνέπνευσε προφανῶς εἰς τινὰ περιφρονηθέντα κομψευτὴν. Ἡ κ. Daniel Stern, ἥτις ἐν τῇ ιδιότητι γυναικὸς δέον νὰ ἔχη ἐπὶ τοῦ προκειμένου πάντῃ ἰδιάζουσαν αὐθεντείαν, λέγει ὅτι αἱ εἰρημμένα γυναικὲς εἰσὶν ὑπερήφανοι, τίμιοι, δραστηρίαι καὶ ἀγναί. Τινὲς θέλουσι, φαίνεται, νὰ διαμφοισθητῶσι τὴν τοσοῦτον ἐκθειασζομένην ἡρεμίαν τῶν αἰσθημάτων αὐτῶν. «Εἰσὶ κοιμώμενα ὕδατα, ἔγραφεν ὁ Esquiros, ἀλλ' εἶνε γνωστὴ ἡ φήμη τῶν ἡρεμούντων ὑδάτων». «Εἰσὶν ἡφαιστεια πεπηγότα, ἔλεγεν ὁ Heine, ὅταν δὲ διαλυθῶσιν . . .!» Ἄλλ' ἐξ ὅσων ἀνέγων κρίσεων ἡ σημαντικώτερα εἶνε, ὡς ἐμοὶ φαίνεται, ἡ τοῦ Saint-Evremont. Κατ' αὐτὸν αἱ Ὀλλανδαὶ δὲν ἔχουσι ἀρχοῦσαν ζωηρότητα, ὅπως τὴν ἀνάπυσιν τῶν ἀνδρῶν διαταράξουσιν. Ἐὰν ὑπάρχωσι μετὰξὺ αὐτῶν πολλὰ φιλάρεσκοι, οὐδὲν ὅμως ἔχει τις ἐλπίζειν παρ' αὐτῶν, εἴτε διότι εἰσὶ φρόνιμοι, εἴτε διότι εἰσὶ ψυχραὶ, ἢ δὲ ψυχρότης αὐτῆ ἐπέχει παρ' αὐταῖς τόπον ἀρετῆς.

Ἡμέραν τινὰ ἀνέρερα τὴν κρίσιν ταύτην τοῦ Saint-Evremont ἐν τινι δημηγύρει νέων ἐν Χάγῃ, καὶ ἠρώτησα αὐτοὺς ἀποτόμως· «Εἶνε τοῦτο ἀληθές;» Ἐκεῖνοι δὲ μειδιῶντες παρετήρησαν ἀλλήλους; καὶ εἰς ἐξ αὐτῶν ἀπεκρίθη· «Θὰ ἔλεγον . . .» Ἄλλος εἶπε· «Μοὶ φαίνεται. . .» Τρίτος δὲ τις· «Ἐνδεχόμενον. . .» Τελευταῖον ὅλοι ὡμολόγησαν ὅτι ἦτον ἀληθές. Μοὶ συνέβη δὲ νὰ συλλέξω ἐνδείξεις καταδεικνύουσας ὅτι τὰ πράγματα σήμερον ἔχουσι ἀπαραλλάκτως, ὡς καὶ ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Saint-Evremont. Ὁμίλου ἐν συναστροφῇ τινι περὶ προσώπου βλακίζοντος ὀλίγον· «Καὶ ὅμως, ἔλεγε τις, ὁ ἀνθρωπίσκος οὗτος εἶνε φοβερὰ γυναικομανής». — «Μήπως ταραττεὶ τὴν ἡσυχίαν τῶν οἰκογενειῶν;» ἠρώτησα χρώμενος τῷ κοινῷ τύπῳ. Οἱ πάντες ἤρχισαν νὰ γελῶσι, καὶ εἰς ἐξ αὐτῶν ἀπεκρίθη· «Τί! νὰ ταραξῆ τις τὴν ἡσυχίαν τῆς οἰκογενείας ἐν Ὀλλανδίᾳ! Τοῦτο θὰ ἦτον εἰς τῶν δώδεκα ἄθλων τοῦ Ἡρακλέους». Ἡ-

μεῖς οἱ Ὀλλανδοὶ, μοὶ εἶπεν ἡμέραν τινὰ ἔτερος φίλος, δὲν εἶμεθα καρδιῶν κατακτηταί, καὶ δὲν δυτάμεθα τὰ ἀποβῶμεν τοιοῦτοι, διότι δὲν εἶμεθα καμωμένοι πρὸς τοῦτο. Ἐν Ὀλλανδίᾳ οὐδὲν τὸ ψευδέτερον τοῦ περιγρηθῆναι ἐκείνου ὀρισμοῦ, ὅτι δηλαδὴ ὁ γάμος ὁμοιάζει πωλιουργημένον φρούριον, καθ' ὃ, ὁ ἐκτὸς αὐτοῦ μέγαν, ἐπιθυμεῖ νὰ ἦγε ἐντὸς, ὁ δὲ ἐντὸς, ἐκτὸς. Παρ' ἡμῖν τοῦναντίον ὁ εὐρισκόμενος ἔσω, εἶνε εὐχαριστημένος, ὁ δὲ εὐρισκόμενος ἔξω, οὐδόλως σκέπτεται νὰ εἰσελθῇ. «Ἡ Ὀλλανδὴ γυνή, μοὶ εἶπεν ἄλλος, δὲν νυμφεύεται τὸν ἄνδρα, νυμφεύεται τὸν γάμον». Καὶ ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ἀληθεύει ὡς πρὸς τὴν Χάγην, πόλιν κομψῆν, ἐν ἣ ἡ γαλλικὴ ἐπιρροή εἶνε μεγάλη, ἀληθεύει κατ' ἰσχυρότερον λόγον περὶ τῶν ἄλλων πόλεων, ἐν αἷς τὰ ἀρχαιότροπα ἤθη διετηρήθησαν καθαρώτερα. Μετὰ τὰ εἰρημμένα ἄς ἔλθωσιν οἱ κομψευόμενοι περιηγηταὶ νὰ εἰπῶσι καὶ νὰ γράψωσιν ὅτι ἐν Ὀλλανδίᾳ οἱ ἄνθρωποι κοιμῶνται, καὶ ὅτι ἡ οἰκιακὴ εὐδαιμονία εἶνε εὐδαιμονία ὀλίγον βάραντος! Ἡ γυνὴ ἐκείνη, ἥτις ἐξέρχεται ὀλίγον, χορεύει ὀλίγον, γελᾷ ὀλίγον, ἥτις δὲν ἐνασχολεῖται εἰμὴ περὶ τῶν τέκνων τῆς, τοῦ συζύγου τῆς καὶ τῶν ἀνθέων τῆς, ἥτις ἀναγινώσκει βιβλία πραγματευόμενα περὶ θεολογίας καὶ βλέπει τὴν ὁδὸν ἐντὸς τοῦ κατόπτρου ὅπως μὴ ἐξέλθῃ εἰς τὸ παράθυρον, ἢ γυνή, λέγω, ἐκείνη, πόσον εἶνε ῥωμαντικώτερα! . . . Ὡ! συγγνώμη, Ἀνδalousία, παρ' ὀλίγον νὰ εἶπω λέξιν σκληρὰν δι' ἐσέ!

Ἐξεπλάγην, ἰδὼν νεάνιδας, φερούσας βραχέα ἐνδύματα καὶ μικρὰ παρταλόρια λευκά, ἐνῶ αἱ τῆς αὐτῆς ἡλικίας παρ' ἡμῖν κόραι φοροῦσιν ἐσθῆτα μακρὰν, καὶ δουιάζουσι τέλειαι γυναῖκες. Ἐν Ὀλλανδίᾳ, ἔθνα ἡ ζωὴ εἶνε βραδεῖα, ἢ δὲ ἀνυπομονησίᾳ αἰσθημα ἀγνωστον, αἱ παιδίτκαι δὲν σπεύδουσιν ὅπως ἐγκαταλείψωσι τὰς ἐξείς καὶ τὴν ἐξωτερικὴν τῆς πολιτείας παράστασιν. Ἄλλως; τε αὐταὶ εἰσέρχονται φυσικῶς πολὺ βραδύτερον ἢ ἐν ἄλλαις χώραις εἰς τὴν κρίσιμον ἐκείνην ἡλικίαν, καθ' ἣν φαίνεται, ὡς λέγει ἀξιοθαυμάστως ὁ Ἀλέξανδρος Manzoni, ὅτι μυστηριώδης τις δύναμις ἐκδηλοῦται ἐν τῷ πνεύματι, ἥτις ἀνυψοῖ, κομρεῖ καὶ ἐπιρρωνύει πάσας τὰς κλίσεις καὶ πάσας τὰς ιδέας. Νεῦνις τι; σπανίως νυμφεύεται πρὸ τοῦ εἰκοστοῦ ἔτους. Αἱ Ἰταλίδες καὶ Ἰσπανίδες, αἱ συνάπτουσαι γάμον κατὰ τὸ δέκατον τέταρτον καὶ δέκατον πέμπτον ἔτος, θεωροῦνται ἐν Ὀλλανδίᾳ ὡς ὄντα ἔκτακτα, καθότι ἐν αὐτῇ αἱ δεκαπενταετῆς κόραι πορεύονται μόναι εἰς τὸ σχολεῖον μετ' τὴν κόμην λυτὴν ἐπὶ τῶν ὤμων καὶ οὐδεὶς σέπτεται νὰ τὰς παρατηρήσῃ. Ἦκουσα μάλιστα νὰ δουλῶσι σχεδὸν μετὰ φρίκης περὶ νέου τινὸς τῆς Χάγης κατηγορουμένου ὑπὸ ἄλλων ὅτι ἐπεδίωκε ἐρωτικὰς σχέσεις μετὰ κορασιῶν τῆς ἡλικίας ταύτης, ἅτινα παρ' αὐτοῖς εἰσὶν ἐπίσης ἱερὰ ὅσον καὶ ἡ παιδικὴ ἡλικία.

Ἐτέρα παρατήρησις, ἣν ποιεῖ τις τάχιστα ἐν πάσῃ ὀλλανδικῇ πόλει, πλὴν τοῦ Ἀμστερδὰμ, εἶνε ὅτι αἱ ὑπὸ τὸ κομψὸν ἔνδυμα κρυπτόμεναι φαῦλαι γυναῖκες δὲν ὑπάρχουσιν ἐκεῖ. Ἡ λάμψις καὶ ἐπίδειξις ἐκείνη, οἱ ἰδιαιτέροι ἐκείνοι τρόποι, οἱ ὀποῖοι σοὶ λέγουσι καθαρῶς περὶ ποίας πρόκειται, ἐλλείπουσιν ἐντελῶς ἢ σχεδὸν ἐντελῶς, καὶ δύναται τις νὰ ᾗ βέβαιος ὅτι καὶ ἂν ὑπάρχη τι, τοῦτο προέρχεται ἐκ τοῦ μεγάλου φυτωρίου τοῦ Σηκουάνα· «Προσέξατε, μοὶ ἔλεγον, Ὀλλανδοὶ τινες ἐλευθερόφρονες, εἶπθε ἐν προτεσταντικῷ τόπῳ, ἔνθα μεγίστη ὑποκρισία ὑπάρχει». Ἔστω, πλὴν τὸ κακὸν ὅπερ δύναται τις νὰ ἀποκρύψῃ, δὲν εἶνε καὶ τόσον μέγα. Ἡ ἀμφίβολος κοινωνία δὲν ὑπάρχει, κυρίως εἰπεῖν, ἐν αὐτῇ. Δὲν συναντᾷ τις αὐτὴν δημοσίᾳ, οὐδ' ἐναποτυπῶ τὰ ἑαυτῆς ἔχνη ἐν τῇ φιλολογίᾳ, καὶ αὐτῇ ἡ γλῶσσα ἀρνείται νὰ ἐρμηνεύσῃ κἀνένα ἐκ τῶν ἀπειραρίθμων τόπων, τῶν συκροτούτων τὴν διαφορομένην, αἰσχροὺς καὶ γελοῖαν γλῶσσαν τῆς κοινωνίας ταύτης, ἐν χώραις ἐν αἷς ἐκτέθηκατο δικαίωμα πολιτογραφήσεως. Ἐτέρωθεν οὔτε οἱ πατέρες, οὔτε αἱ μητέρες δὲν κλείουσι τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπὶ τῆς διαγωγῆς τῶν ἀγάμων αὐτῶν υἱῶν, καὶ ὅταν οὔτοι ὦσιν ἄνδρες τέλειοι. Ἡ οἰκογενειακὴ πειθαρχία δὲν παραδέχεται ἐξαιρέσεις ὑπὲρ τῶν μακρῶν γενεῶν, ἄλλως τε αὐτὴ ἔχει ἐπικούρους τὴν ψυχρότητα τῆς κράσεως τὴν ἔξιν τῆς οἰκονομίας καὶ τὸ σέβας πρὸς τὴν κοινὴν γνώμην.

*

**

Φθάσας εἰς Leeuwarden, ἠθέλησα νὰ ἴδω τὸ ὠραῖον φῶλον τῆς πρωτεύουσος τῆς ἐπαρχίας Φρίζης. Ἀλλὰ πῶς νὰ ἱκανοποιήσω τὴν περιέργειάν μου ταύτην;

Ὁ οὐρανὸς ὑπέσχετο βροχὴν δι' ὅλης τῆς ἡμέρας, αἱ δὲ γυναῖκες θὰ ἔμενον πιθανῶς ἐγκεκλεισμέναι παρ' αὐταῖς. Ἐδεῖ ὅθεν νὰ περιμεῖνω μετὰ τῆς πρώτης τῆς ἐπομένης ἡμέρας, ἡ δὲ ἀνυπομονησία μὲ κατέτρωγεν. Κατ' εὐτυχίαν ὅμως μοὶ ἐπῆλθε μία ἐξ ἐκείνων τῶν φωτεινῶν ἰδεῶν, αἵτινες κατὰ τὰς μεγάλας περιστάσεις γεννῶνται καὶ ἐντὸς τῶν μικροτέρων ἐγκεφάλων. Ἰδὼν διερχόμενον μουσικὸν τῆς πολιτοφυλακῆς φέροντα περὶ ὅσοντα πῖλον καὶ τὴν σάλπιγγα ὑπὸ μάλης, ἐνεθυμήθην ὅτι ἦτο ἐπετηρὴς τῶν γενεθλίων τοῦ βασιλέως τῆς Ὀλλανδίας. Ἐκτέθηκα δὲ ὅτι τὸ σῶμα τῆς μουσικῆς ἔμελλε νὰ συνενωθῇ, ὅτι ἡ μουσικὴ αὐτὴ θὰ περιήρχετο τὴν πόλιν, ὅτι διερχομένης αὐτῆς παιανίζούσης, ὅλαι αἱ γυναῖκες θὰ παρετήρουν λαθραίως, καὶ ὅτι ἐπομένως τοποθετούμενος πλησίον τῆς μουσικῆς, ὡς οἱ ἀγυῖοπαιδες, οἱ συνοδεύοντες τὰ τάγματα εἰς τὰ γυμνάσια, θὰ ἔβλεπον πᾶν ὅ,τι ἐπεθύμουν.

— Εὐγε! εἶπον κατ' ἑμαυτὸν, καὶ ὑπομέλων τὸν ἦχον τοῦ «Κουρέως τῆς Σηβίλλης», «Che invenzione prelibata» (Τί λαμπρὰ ἐπινοήσις!), ἠκολούθησα τὸν μουσικόν. Ἐφθάσαμεν εἰς τὴν μεγάλ-

ην πλατεῖαν, ἔνθα ἡ πολιτοφυλακὴ συνηθοῖζετο ἀτρόμητος ὑπὸ ῥαγδαίαν βροχὴν, ἐν μέσῳ ἑκατοστούς τινῶν περιέργων. Ἐντὸς ὀλίγων λεπτῶν ὁ λόγος παρετάχθη ἐν τάξει. Ὁ λοχαγὸς δι' ὀξείας φωνῆς ἔδωκε τὸ πρόσταγμα, οἱ δὲ μουσικοὶ ἐφύσησαν ἐντὸς τῶν ὀργάνων των, τὸ δὲ στρατεύμα ἤρξατο πορευόμενον πρὸς τὸ κέντρον τῆς πόλεως. Ἐτοποθετήθη πλησίον τοῦ ἀρχιτυμπανιστοῦ καὶ ἐν τῇ θέσει ταύτῃ ἤμην εὐτυχέστατος.

Τὰ παράθυρα τῶν πρώτων οἰκιῶν ἠνεψόχθησαν, ἐφάνθησαν δὲ ἐν αὐτοῖς γυναῖκες τινες, ὧν ἡ κεφαλὴ ἀπήστραπτεν ἐκ τῆς λάμψεως τοῦ ἀργύρου, ὡς εἰ ἔφερον περικεφαλαίαν. Ὀντως δὲ εἶχον δύο εὐρείας πλάκας ἀργυρᾶς, αἵτινες ἔκρυπτον ἐντελῶς τὴν κόμην, καὶ ἐκάλυπτον ἐν μέρος τοῦ μετώπου, πιέζουσαι τὴν κεφαλὴν ὡς τὸ κράνος ἀρχαίου πολεμιστοῦ. Ὀλίγον ἀπωτέρω ἄλλαι γυναῖκες παρουσιάστησαν, αἱ μὲν φέρουσαι ἀργυρᾶν, αἱ δὲ χρυσὴν περικεφαλαίαν. Ὁ λόγος ἔλαβε μίαν τῶν κυριωτέρων ὁδῶν, καὶ τότε εἰς ὄλας τὰς θύρας, εἰς ὄλα τὰ παράθυρα, εἰς ὄλας τὰς γωνίας τῶν ὀδῶν, ἐπὶ τῶν κατωφλίων τῶν καταστημάτων, ὀπισθεν τῶν κιγκλίδων τῶν κήπων, ἐφάνθησαν ἀργυρόχροοι περικεφαλαῖαι, μεγάλαι καὶ μικραὶ, μετὰ ἢ ἄνευ καλύπτρας, στίλβουσαι καὶ λάμπουσαι, ὡς αἱ κορυφαὶ ναυστάθμων, μνητέρες ἐν τῷ μέσῳ φωλεῶν ἐκ μικρῶν κορασιῶν, ἅπασαι φέρουσαι περικεφαλαίας μετὰ τῶν θυγατριῶν αὐτῶν, γράδια ὑπέργηρα μὲ τὸ αὐτὸ κόσμημα, ὑψηλῆσαι, κρατούσαι ἀνὰ χεῖρας τὴν χύτραν, μὲ τὴν περικεφαλαίαν, δεσποινίδες πρὸ ὀλίγου ἀφήσασαι τὸ κλειδοκύμβαλον, μὲ τὴν περικεφαλαίαν.

Ἡ Leeuwarden ὠμοιάζε πρὸς ἀπέραντον στρατῶνα θωρακοφόρων ἀγενεῶν, πρὸς καθέδραν ἐκπτῶτων βασιλίδων, πρὸς πόλιν τέλος, ἧς ἅπας ὁ πληθυσμὸς προητοιμάζετο πρὸς μεγάλας ἀπόκρυφως τοῦ μεσαιῶνος. Ἀδυνατῶ νὰ ἐκφράσω τὴν ἐκπληξιν καὶ τέρψιν, ἣν ἠσθανόμην ἐκ τοῦ θεάματος τούτου. Ἐκάστη νέα περικεφαλαία, ἣν ἔβλεπον, μοὶ ἐφάνετο ἡ πρώτη. Ἐγέλων, καὶ μοὶ ἐφάνετο ὅτι ὁ ἀρχιτυμπανιστῆς, οἱ πολιτοφύλακες καὶ οἱ ἀγυῖοπαιδες, οὓς εἶχον περὶ ἐμὲ, θὰ ἐγέλων βεβαίως ὡς ἐγώ.

Ὅλαι αὐταὶ αἱ περικεφαλαῖαι ἐφώτιζον διὰ χρυσῶν καὶ ἀργυρῶν ἀκτινοβολιῶν τὰς ὑάλους τῶν παραθύρων, καὶ τὰ κεχρωματισμένα παράθυρα. Ἐλαμπρον συγκεχυμένως ἐν τῷ σκότει τῶν ἡμιανοῦκτων δωματίων τῶν οἰκιῶν. Ἐνεφανίζοντο καὶ ἐξηφανίζοντο ἀκτινοβολοῦσαι ὀπισθεν τῶν διαφανῶν παραπετασμάτων καὶ τῶν ἀνθέων τῶν παραθύρων.

Διερχόμενος πλησίον τῶν νεανίδων, αἵτινες ἕσταντο ὄρθαι ἐπὶ τοῦ πεζοδρομίου, ἐβράδυνον τὸ βῆμα καὶ ἔβλεπον ἀντανακλώμενα ἐπὶ τῶν κεφαλῶν των τὰ δένδρα, τὰ καταστήματα, τὰ παράθυρα, τὸν οὐρανὸν, τοὺς πολιτοφύλακας καὶ τὸ πρόσωπόν μου. Ἐν μέσῳ ὄλων αὐτῶν τῶν κεφα-

λῶν, τῶν ἀποπνευστῶν χάριν τινὰ πολεμικὴν, καὶ ἐφ' ὧν οὐδ' ὁ ἐλάχιστος κόρυμβος ἐφαίνετο, ἐγὼ ἤρυθρίων μὲ τὸν σωληνοειδῆ πλῆθον μου καὶ μὲ τὴν μακρὰν κόμην μου. Ἐφαινόμην δὲ καὶ εἰς ἐμὲ αὐτὸν, ὡς ἀνὴρ ἀσθενὴς καὶ περιφρονητέος, ὥστε ἐφανταζόμην ὅτι ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν αὐθιγὰ τις Φριζιτῆς ἔμελλε πρὸς ἐμπαιγμὸν νὰ μοι παρουσιάσῃ τὴν ἀτρακτον καὶ ἡλακάτην. — Ἀλλὰ ποίαν ἐκστρατείαν σκέπτονται νὰ ἐπιχειρήσωσιν αἱ ἁμαζόνες αὐταί; ἔλεγον κατ' ἐμαυτὸν ἀστεϊζόμενος. Κατὰ τίνος μέλλουσι νὰ πολεμήσωσιν; Εἰς τίνα θέλουσι νὰ ἐμποιήσωσι φόβον;

Ἄνα πᾶν βῆμα ἔβλεπον περιέργους σκιηάς. Ἀγυιόπαις τις, θέλων νὰ πειράξῃ κοράσιόν τι ἐφόσκει ἐπὶ τῆς περικεφαλαίας του, ὅπως ἀμαυρώσῃ αὐτὴν διὰ τῆς ἀναπνοῆς του. Πάραυτα ἡ μικρὰ κόρη ἔσπευδε νὰ καθαρίσῃ τὴν περικεφαλαίαν διὰ τῆς χειρὶδος αὐτῆς, ἐνῶ συγχρόνως ἐξέφραζε τὴν ἀγανάκτησίν της κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, καθ' ὃν τρόπον πράττει στρατιώτης, οὐτινος συνάδελφός τις ἤθελε ρυπάνει μέρος τῆς ἀποσκευῆς του πρὸ τῆς ἐπιθεωρήσεως τοῦ λοχαγοῦ. Ἐκ τοῦ ὕψους ἐνὸς παραθύρου νεανίας ἠγγίζε διὰ τοῦ ἄκρου τῆς ῥάβδου του τὴν περικεφαλαίαν νεάνιδος, εὐρισκομένης εἰς τὸ γειτονικὸν παράθυρον. Ἡ περικεφαλαία ἀντήχησεν, οἱ γείτονες ἐστράφησαν πρὸς αὐτήν, ἡ νεάνις ἠρυθρίασε καὶ ἐγένετο ἄφαντος.

Εἰς τὸ βῆθος στοᾶς τινος ὑπηρετρία νῦντρέπιζε τὴν περικεφαλαίαν αὐτῆς κατοπτριζομένη ἐν ἐκείνῃ ἐτέρας συναδέλφου, ἐπικλινάσης χαριέντως ὅπως τῇ παράσχη τὸ νεοφανὲς τοῦτο κάτοπτρον. Ἐν δὲ τῷ προθαλάμῳ οἰκίας τινὸς, ἧτις θὰ ἦτο σχολεῖον πεντήκοντα περίπου κοράσια, τὰ πάντα μὲ περικεφαλαίας, παρετάσσοντο ἀνὰ δύο σιωπηρῶς, ὡς διλοχία πολεμιστῶν ἐτοιμαζομένων νὰ πυροβολήσωσι κατὰ συμμορίας ἐπαναστατῶν. Εἰς ἐκάστην νέαν ὀδὸν, εἰς ἣν εἰσῆρχετο ὁ στρατὸς, νέαι λεγῶν τοῦ ἐκτάκτου καὶ θελκτικοῦ τούτου στρατεύματος συνέρρεε πανταχόθεν εἰς τὸ ἄκουσμα τῆς σάλπιγγος.

Κατὰ πρῶτον ἤμην τοσοῦτον ἀπερροφημένος εἰς τὸν θαυμασμὸν τῶν περικεφαλαίων, ὥστε δὲν προσέσχον σχεδὸν εἰς τὰς ὄψεις τῶν Φριζιτῶν ἐκείνων, αἵτινες ἀπολαύουσι τῆς φήμης ὅτι εἰσὶν αἱ ὠραιόταται γυναικες τῶν Κάτω-Χωρῶν. Λέγεται ὅτι κατὰγονται κατ' εὐθείαν γραμμὴν ἐκ τῶν ἀρχαίων σειρήνων τῆς θαλάσσης τοῦ Βορρᾶ, καὶ διηγούνται ὅτι ἐξῆψαν τὸν ἐνθουσιασμὸν τοῦ μεγάλου καγγελαρίου τῆς γερμανικῆς Ἀυτοκρατορίας, ὅστις δὲν εἶνε φύσεως τοσοῦτον εὐφλέκτου.

Ἐπανελθὼν ἐκ τῆς πρώτης ἐκπλήξεώς μου, ἤρχισα νὰ ἐπιθεωρῶ τὰ πρόσωπα. Εἶνε ἀνάγκη νὰ τὸ εἶπω; Τὰ πράγματα ἔχουσι καὶ ἐνταῦθα ὅπως καὶ εἰς ὅλας τὰς ἄλλας χώρας. Ὑπάρχουσιν ὀλίγισται ὠραῖαι γυναῖκες, ἀλλ' ἐκεῖναι, αἵτινες εἰσὶν ὠραῖαι, δὲν εἶνε τοιαῦται κατὰ τὸ ἡμῖς μόνον. Εἶνε ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μεγάλαι καὶ εὐρύ-

στερνοι. Εἰσὶ ξανθαί, λευκαί, εὐθείαι, ὡς δένδρα φοινίκων, καὶ σοβαραί, ὡς ἀρχαῖαι ἰέρειαι, τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν διακρίνονται ἐπὶ τῇ σμικρότητι τῶν χειρῶν καὶ ποδῶν των. Παρὰ τὴν φυσικὴν αὐτῶν σοβαρότητα, ἔχουσιν ἐν τῷ μειδιάματι αὐτῶν γλυκύτητα, ἧτις ἀναμιμνήσκει τὴν τῶν μυθῶδων αὐτῶν προγόνων. Ἐὰν ἡ ἀργυρᾶ περικεφαλαία, ἡ πιέζουσα καὶ καλύπτουσα τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς αὐτῶν, ἀφαιρῇ αὐτὰς τὸ ὠραιότερον τῆς καλλονῆς κόσμημα, τὰς ἀποζημιῶ ὅμως ἐν μέξει διὰ τὸ ἐλάττωμα τοῦτο, τιθεῖται ἐν ὄλῳ αὐτοῦ τῷ φωτὶ τὸν εὐγενῆ τύπον τῆς κεφαλῆς των, καὶ δίδουσα εἰς τὰς ὄψεις αὐτῶν ἀκτίνας κυανολεύκου ἀπειργάπτου λευκότητος καὶ χάριτος. Κατὰ τὸ φαινόμενον τοῦλάχιστον αὐταὶ δὲν ἔχουσιν οὔτε σκιάν φιλαρσεκείας.

Ἐν τούτοις μοὶ ἔμενεν ἑτέρα μεγίστη περιέργεια. Ἐπεθύμουν νὰ ἴδω ἐκ τοῦ σύνεργου μίαν ἐκ τῶν ὠραίων ἐκείνων κεφαλῶν, καὶ νὰ μάθω πῶς αἱ περικεφαλαίαι αὐταὶ κατασκευάζονται, πῶς τὰς προσαρμύζουσιν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, καὶ ποία ἡ καταγωγὴ τοῦ ἐθίμου τούτου. Εἶχον δὲ ἀκριβῶς συστατικὴν ἐπιστολὴν πρὸς τινὰ Λεουβαρδικὴν οἰκογένειαν. Ὅτε μετέβην νὰ ἐγχειρίσω αὐτήν, μὲ ὑπεδέχθησαν λίαν φιλοφρόνως ἐν ὠραίᾳ μικρᾷ οἰκίᾳ κειμένη ἐπὶ τῆς ὄχθης διώρυχος. Μόλις εἶχον ἀνταλλάξει τοῦς πρῶτους, χαίρετισμούς καὶ ἐζήτησα νὰ ἴδω περικεφαλαίαν τινά.

Οἱ ξενίζοντέ; με δὲν ἠδυνήθησαν νὰ κρατήσωσι τὸν γέλωτα, διότι διὰ τοῦ αὐτοῦ πάντοτε ζητήματος ἄρχονται οἱ νεωστὶ ἀποθιβαζόμενοι ξένοι. Εἰς ἀπάντησιν ἡ οἰκοδέσποινα, κυρία εὐγενὴς καὶ πεπαιδευμένη, ἧτις ὠμίλει κομψότατα τὴν γαλλικὴν, ἔστρεψεν τὴν ταινίαν κωδωνίσκου. Πάραυτα ἐνεφανίσθη νεῆνις φέρουσα χρυσὴν περικεφαλαίαν καὶ φόρεμα χρώματος πασχαλέας. Ἡ κυρία ἔνευσε νὰ πλησιάσῃ. Ἦτον ἡ ὑπηρετρία, κόρη μεγαλόσωμος, ἔχουσα παράστημα ἐπιλέκτου στρατιώτου, εὐρωστος ὡς ἀθλητῆς, λευκὴ ὡς ἄγγελος καὶ ἀγέρωχος ὡς πριγγήπισσα.

Ἐνόησεν ἐν ἀκαρεὶ ὅ,τι παρ' αὐτῆς προσεδόκων καὶ ἔστη ἐνώπιόν μου ἔχουσα ὑψωμένην τὴν κεφαλὴν, τοὺς δὲ ὀφθαλμούς πρὸς τὰ κάτω. Ἡ κυρία μοὶ εἶπεν ὅτι ὠνομάζετο Σοφία, ὅτι ἦτο δεκαοκταετής, ὅτι ἦτο μεμνηστευμένη, καὶ ὅτι ἡ περικεφαλαία ἦτο δῶρον τοῦ μνηστῆρός της. Ἠρώτησα ἐκ τίνος μετάλλου συνίστατο ἡ περικεφαλαία.

— Ἐκ χρυσοῦ! μοὶ ἀπεκρίθη αὐτὴ, σκανδαλισθεῖσα σχεδὸν ἐκ τῆς ἐρωτήσεώς μου.

— Ἐκ χρυσοῦ! ἀνέκραξεν. Συγγνώμην, κυρία! εὐαρεστηθῆτε παρακαλῶ, νὰ τὴν ἐρωτήσητε πόσον στοιχίζει;

Ἡ κυρία ἠρώτησε τὴν Σοφίαν εἰς φοριζορικὴν διάλεκτον, εἶτα στρεφόμενη πρὸς ἐμὲ,

— Ἄνευ τῶν καρφίδων καὶ τῆς ἀλύσεως, μοὶ λέγει, στοιχίζει τριακόσια φιορίνια.

— 'Εξακόσια φράγκα! άνέραξα αὔλις. Συγχωρήσατέ μοι ακόμη. 'Επεθύμουν νά μάθω ὅποιον εἶνε τὸ ἐπάγγελμα τοῦ μνηστῆρός της.

— Ευλοκόπος, ἀπάντησεν ἡ κυρία.

— Ευλοκόπος! ἐπανελάθον μετ' ἐκπλήξεως. 'Ανελογιζόμεν δὲ μετὰ φρίκης τὰς διαστάσεις τοῦ τόμου, ὃν ὤφειλον νά γράψω, ὅπως διαγωνισθῶ ἐπὶ μεγαλοπρεπείᾳ μετὰ τοῦ ξυλοκόπου τούτου.

— Δὲν ἔχουσιν ὅμως ὄλαι τὴν περικεφαλαίαν χρυσῆν, προσέθηκεν ἡ κυρία. Οἱ μνηστευμένοι, οἵτινες δὲν εἶνε πλούσιαι, δίδουσιν ἀργυρᾶν. Αἱ γυναῖκες καὶ αἱ πτωχαὶ κόραι τὴν ἔχουσιν ἐκ χαλκοῦ ἐπιχρῶσου, ἢ ἐκ λεπτοτάτου ἀργύρου. 'Εν τοιαύτῃ δὲ περιπτώσει ἀγοράζεται ἀντὶ ὀλίγων φιορινίων. 'Εν τούτοις ἡ μεγάλη κενοδοξία εἶνε νά φέρωσι περικεφαλαίας χρυσᾶς. 'Ὅπως κατορθώσωσι δὲ τοῦτο, ἐργάζονται, οἰκονομοῦσιν, ἀνασθενάζουσιν ἔτη ὀλόκληρα. 'Επειδὴ ἡ θαλαμηπόλος μου δὲν ἔχει εἰμὴ ἀργυρᾶν περικεφαλαίαν, ἐνῶ ἡ ἄλλη ἔχει χρυσῆν, ἠδυνάμην πολλὰ νά σᾶς εἶπω περὶ τῶν ζήλοτυπιῶν, ἃς διεγείρουσιν αἱ περικεφαλαίαι.

Τὴν ἠρώτησα, ἐὰν αἱ τῆς ἀνωτέρας τάξεως κυραὶ ἔφερον ἐπίσης τὸ κόσμημα τοῦτο. Μοὶ ἀπεκρίθη δὲ ὅτι δὲν τὸ συνείθιζον τοῦτο, ἐκτὸς ὀλίγων ἐξαιρέσεων, ἀλλ' ὅτι ἅπασαι, καὶ αἱ εἰς τὰς πρώτας ἀνήκουσαι οἰκογενεῖας ἐνθυμοῦνται ὅτι τὸ εἶδον ἐπὶ τῶν κεφαλῶν τῶν μαμμῶν καὶ μητέρων τῶν. 'Ἦσαν περικεφαλαῖαι ἐγγεγλυμμένα καὶ ἀδαμαντοκόλλητοι, αἵτινες ἐσοίχιζον ποσὰ μυθώδη. Κατ' ἀρχαίαν ἐποχὴν ἐν τούτοις δὲν ἔφερον τὸ κυρίως λεγόμενον κράνος, ἀλλὰ μόνον εἶδός τι λεπτοτάτου διαδήματος, ἀργυροῦ ἢ χαλκοῦ ἄνευ κοσμημάτων. Τὸ διάδημα τοῦτο ὀλίγον κατ' ὀλίγον κρύφθη καὶ κατήντησε νά σκεπάσῃ ὅλον τὸ ἄνω μέρος τῆς κεφαλῆς.

Σήμερον, ὡς ὄλαι αἱ μόδαι, αἵτινες ἀρχίζουν νά παρακμάζωσι, ἀρ' ἤς στιγμαῆς περιπίπτουσιν εἰς τὴν ὑπερβολὴν, οὕτω καὶ τὸ κράνος εἶνε ἐν τῇ παρακμῇ. Αἱ γυναῖκες ἄρχονται ἀχθόμεναι ὅτι δὲν δύνανται νά ἐπιδείξωσι τὴν ὠραίαν ξανθὴν κόμην τῶν. Τὸ κράνος ἔχει πρὸς τούτοις τὸ λυπηρὸν ἀποτέλεσμα νά προκαλῆ τὴν φαλάκρην. Οὕτω πλείσταί γυναῖκες, νέαι ακόμη, παρουσιάζουσιν ἀραιότητάς λίαν ἐπιφόβους.

'Ετέρωθεν οἱ ἰατροὶ λέγουσιν ὅτι αὐτὴ ἡ ἀδιάκοπος πίεσις ἐπὶ τῆς κεφαλῆς βλάπτει εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ στήθους. Πολλοὶ μάλιστα βεβαιοῦσιν ὅτι τὴν σταματᾶ ἐντελῶς. 'Ὅπως δὴποτε αἱ Φριζκίδες, αἱ τοσοῦτον εὐρωστοὶ καὶ τοσοῦτον καλῶς ἀνεπτυγμέναι ἐν ὅλῃ αὐτῶν τῇ ὄψει δὲν ἔχουσιν ἴσως τὰς καμπύλας τοῦ στήθους τόσον προσχούσας καὶ τολμηράς, ὅσον θὰ ἐπεθύμει τις καὶ ἐν ὀνόματι τῆς αἰσθητικῆς. Διὸ πρό τινων ἐτῶν πολλὰ κυρία, τῆς Γρονίγγης, ἔθνα φέρουσιν ἐπίσης τὴν περικεφαλαίαν, συνέστησαν ἑταίριαν κατ' αὐτῆς, δίδουσαι αὐτὰν πρῶται τὸ παράδειγμα τῆς

ἐγκαταλείψωσ της. 'Εκτοτε πολλαὶ ἄλλαι τὰς ἐμίμηθησαν.

'Εν τούτοις πολλὰ θὰ παρέλθωσιν ἔτη, μέχρις οὐ ἅπασαι αἱ περικεφαλαῖαι ἐκλείψωσιν. Αἱ ὑπηρέτριαι, αἱ χωρικάι, τὸ πλείστον τῶν γυναικῶν τῆς μεσαιᾶς τάξεως τὴν φέρουσιν ακόμη. 'Ἡ περικεφαλαία ἔχει τοὺς ὀπαδοὺς της καὶ τοὺς ἀντιπάλους της. Οἱ ἀντίπαλοι κερδίζουσιν ἔδαφος βραδέως, οἱ δὲ ὀπαδοὶ αὐτῆς ἀμύνονται πεισματωδῶς.

'Επεθύμουν νά ἐξετάσω τὸ κράνος τῆς Σοφίας, ἀλλ' ἐκαλύπτετο διὰ τῆς ἀναποφεύκτου καλύπτρας ἐκ *δαντέλλας* καὶ δὲν ἐτόλμων νά παρακαλέσω αὐτὴν νά τὴν ἐκβάλῃ. 'Ἐλαβὸν τὴν ἄκραν τῆς καλύπτρας μετ' ἄκρον τῶν δακτύλων μου καὶ τὴν ἠρώτησα διὰ σημείων, ἐὰν τῇ ἦτο δυνατὸν νά τὴν σκώσῃ.

— Σηκώσατέ την, μοὶ εἶπεν ἡ κυρία ἐρμηνεύουσα τὴν ἀπάντησιν τῆς κόρης.

Τὴν ἐσήκωσα.

Ὁλύμπιοι θεοὶ! Ὅποια λευκότης! Παρέβαλον τὸν ἐντελῶς ἀνοικτὸν τοῦτον λαιμὸν πρὸς τὴν καλύπτραν, ἣν ἐκράτουν ἐν τῇ χειρὶ, χωρὶς νά δύναμαι ν' ἀποφασίσω ποῖον τῶν δύο ἦτο λευκώτερον!

Τὸ κράνος τῆς Σοφίας ἦτο πολὺ διάφορον τῶν ἀργυρῶν κρανῶν, ἅπερ εἶδον ἐν ταῖς ὁδοῖς. 'Ἡ χρυσῇ περικεφαλαία εἶνε ἡ μόνη κυρίως ἀξία τοῦ ὀνόματος «κράνος». Αἱ ἄλλαι φαίνονται μόνον ὡς κράνη, καὶ τοῦτο ὅταν βλέπῃ τις αὐτὰς κατὰ μέτωπον. 'Ἡ ἀργυρᾶ περικεφαλαία σύγκειται ἐκ δύο πλακῶν σχεδὸν κυκλικῶν, ἐνουμένων διὰ μικρᾶς μεταλλικῆς στεφάνης, λίαν εὐκάμπτου, διερχομένης ὀπισθεν τῆς κορυφῆς τῆς κεφαλῆς. Αἱ πλάκες αὐταὶ κοσμοῦνται διὰ δύο μεγάλων κομβίων, γεγλυμμένων, καὶ φθάνουσι μέχρι τῶν κροτάφων. Καλύπτουσι δὲ μόνον τὸ ἄνω μέρος τῆς κεφαλῆς.

Τούναντίον ἡ χρυσῇ περικεφαλαία ἀποτελεῖται ἐξ ἐνὸς εὐρυτάτου κύκλου, ζωννύοντος ὅλην τὴν κεφαλὴν, πλὴν τῆς κορυφῆς. Ὁ κύκλος οὗτος πλατύνεται κατὰ τὰ ἄκρα, εἰς τρόπον ὥστε δὲν ἀφίνει πλέον νά φαίνηται εἰμὴ μικρὸν μέρος τοῦ μετώπου. Τὸ ἔλασμα εἶνε λεπτὸν καὶ εὐκάμπτου, ὡς ὁ χάρτης τοῦ Bristol. Δύναται ὑθεῖν νά ἐφαρμοσθῇ εὐχερῶς ἐπὶ κεφαλῶν, αἵτινες δὲν ἔχουσι τὸ αὐτὸ μέγεθος. Ὑπὸ τὴν περικεφαλαίαν ταύτην καθὼς καὶ ὑπὸ τὴν ἀργυρᾶν φέρουσιν εἶδός τι μελανοῦ κεφαλοδέσμου, ὅστις συσφίγγει τὰ μαλλιά, ὡς νυκτερινὸς σκουφός. Καὶ τῆς περικεφαλαίας δὲ αὐτῆς ὑπάρκειται ἕτερον εἶδος καλύμματος ἐκ *δαντέλλας*, ὅπερ καταπίπτει μέχρι τῶν ὤμων. Ὑπεράνω δὲ καὶ τοῦ καλύμματος τούτου πολλὰί γυναῖκες προσθέτουσι μικρὸν πῖλον, ἀπεριγραπτον, κεκοσμημένον δι' ἀνθῶν καὶ καρπῶν τριχητῶν, τὸν λεγόμενον «*Pamela*».

Πρὸ τῆς μεσημβρίας ἐν τῷ οἴκῳ, ἢ ὅταν ἐξέρχονται ὅπως φροντίσωσι περὶ τῶν ὑποθέσεων τῶν αἱ γυναικῆς τοῦ λαοῦ φέρουσι τὴν περικεφαλαίαν

μόνην. Θέτουντι δὲ ἐπὶ τῆς κορυφῆς τὸ κάλυμμα καὶ τὸν πῖλον, ὅταν πρόκηται νὰ ἐξέλθωσιν εἰς περίπατον.

Ἐνῶ παρετήρουν τὸ κράνος τῆς Σοφίας, ἡ κυρία αὐτῆς μοι ὤμιλεν περὶ ἐθίμων τινῶν λίαν παραδόξων, ἀπαντῶντων εἰσέτι ἐν ταῖς ἐξοχαῖς τῆς Φρίζης.

Ὅταν νεανίας τις παρουσιάζεται εἰς τινὰ οἰκίαν, ἵνα ζητήσῃ τὴν χεῖρα νεάνιδος, ἡ τελευταία αὕτη ἔχει συμβολικὸν τινὰ τρόπον δι' οὗ τῷ διδίδει ἀσμένως νὰ ἐννοήσῃ ἐὰν τὸν θέλῃ ἢ μὴ. Καὶ ἐὰν μὲν τὸν δέχεται, ἐξέρχεται ἐκ τοῦ δωματίου καὶ ἐπανέρχεται μετ' ὀλίγον κεκοσμημένη διὰ τοῦ κράνουσ τῆς. Ἐὰν δὲ δὲν ὑπάγῃ νὰ φορέσῃ τὴν περιεσφαλαίαν τῆς, εἶνε σημεῖον ὅτι ὁ νέος δὲν τῇ ἀρέσκει καὶ δὲν συναινεῖ νὰ γείνη ἡ βασιλισσάτου.

Οἱ ἐρασταὶ συνειθίζουσι νὰ προσφέρωσιν ὡς δῶρον, εἰς τὰς μνησὰς των περινημίδας, ἐφ' ὧν εἰσὶ γεγραμμένα ῥητὰ, ἐρωτύλοι λόγοι καὶ εὐχαί. Πολλάκις ὁ ἐρωτόληπτος προσφέρει εἰς τὴν νέαν ῥινόμακτρον δεδεμένον εἰς κόμβον, ὅστις περιέχει ἐπιγραφὰς καὶ χρήματα ἢ μικρὰ κοσμήματα. Ἐὰν ἡ ὥραία φίλη τὸν λύσῃ, ὑπονοεῖται ὅτι δέχεται τὴν χεῖρα τοῦ νέου. Ἐὰν δὲ τοῦναντίον, ἀπόδειξις ὅτι ἀποποιεῖται. Ἡ τιμὴ, ἣν οἱ ἐρασταὶ πλεότερον ἐπιδιώκουσιν, εἶνε τὸ νὰ δυνηθῶσι νὰ προσαρμόσωσιν ὀλισθηρὸν ὑπόδημα εἰς τὸν πόδα τῆς ἐαυτῶν θεότητος, ἥτις τοὺς ἀνταμείβει διὰ τὴν ἀβοηροσύνην ταύτην μετ' ἐν φίλημα. Νέοι καὶ νέαι ἀπολαύουσιν ἄλλως τε τῆς μεγαλειότητος ἐλευθερίας. Περιπατοῦσιν ὁμοῦ ὡς σύζυγοι, καὶ μένουσι πολλάκις ἐν τῷ οἴκῳ, τὴν νύκτα, πολλὰς ὥρας ἀφοῦ ὁ πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ ὑπάγωσι νὰ κοιμηθῶσι. «Καὶ δὲν ἔχουσι ποτὲ, ἠρώτησα, νὰ μεταμεληθῶσιν ἐπὶ τῇ υπερβαλλούσῃ ταύτῃ ἐμπισοσύνῃ;»—Τὸ σφάλμα, ὅταν ὑπάρξῃ τοιοῦτον, ὑπέλαθεν ἡ κυρία, πάντοτε ἐπανορθοῦται».

Καθ' ὅλον τὸν διάλογον τοῦτον ἡ ὥραία Φριζή, ἔμνευε σοβαρὰ καὶ ἀκίνητος ὡς ἄγαλμα. Πρὶν ἀφήσῃ αὐτὴν νὰ ἀπέλθῃ, τῇ εἶπον, ὅπως τὴν εὐχαριστήσω δι' εὐπροσηγορίας τινὸς, ὅτι ἦτο μία τῶν ὠραιότερων μαχητῶν τῆς Φρίζης, καὶ παρεκάλεσα τὴν κυρίαν νὰ τῇ μεταφράσῃ τοὺς λόγους τούτους. Τοὺς ἤκουσε σοβαρῶς καὶ ἐκοκκίνισε μέχρι τῆς ρίζης τῶν μαλλίων τῆς. Ἐπειτα, ὡς εἰ ἐσκέφθη κάλλιον, ὑπεμεδίασε, καὶ ποιήσασα ἡμίσειαν ὑπόκλισιν, ἐξῆλθε τῆς αἰθούσης με βάδισμα εὐθὺ, βραδὺ καὶ μεγαλοπρεπὲς ὡς βασίλισσα τῆς τραγωδίας.

[Ἐκ τοῦ ἰταλικοῦ]

ΓΓ.

Ὁ λόρδος Σέστερφιλδ λίαν εὐφυῶς ἐσκώψε δοῦκα τινὰ γνωστὸν διὰ τὴν ἄκραν ἐν τῷ βίῳ του ἀταξίαν εἰπόν· «Ἡ ἐκλαμπρότης του χάνει μίαν ὥραν τὴν πρώταν, καὶ κυνηγᾷ αὐτὴν ματαίως ὅλην τὴν ἐπίλοιπον ἡμέραν».

ΔΕΙΓΜΑΤΑ

Βυζαντιακῶν κατὰ στίχον ἐπιστολῶν.

Ἀποσπῶν διὰ τὴν φίλην «Ἐστίαν» ἐκ τῆς ἀνεκδότου μεσαιωνικῆς Συλλογῆς μου τὰ ἐπόμενα δείγματα βυζαντικῶν κατὰ στίχον ἐπιστολῶν, δρᾶττομαι προθύμως ταύτης τῆς εὐκαιρίας ὅπως παρατηρήσω ὀλίγα τινὰ ἐν γένει περὶ τῶν ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις τῆς Ἐσπερίας ἑλληνικῶν χειρογράφων. Τὸ πρῶτον ἑλληνικὸν χειρογράφων ὅπερ κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῶν ἐν Γερμανίᾳ σπουδῶν μου εἶδον, ἦν ἀσήμαντός τις τοῦ Θεοκρίτου κώδιξ καὶ μετ' αὐτοῦ συνεραμμένα ὑφ' ἐν βιβλία τινὰ τοῦ Θεουκιδίδου ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τῆς Γόθας· ὁ ἀντιγραφεὺς, ὡς οἱ πλεῖστοι τῶν δημοτέχνων του, ἦν μοναχός τις ἐκ Κρήτης, Ἰωάννης Ῥώσος, ὡς ὕστερον ἔμαθον εἰς τῶν ἐργατικωτάτων ἀντιγραφέων, τοῦ ὁποίου ἡ ἐνεργητικότης πίπτει περὶ τὰ 1447—1500. Δὲν γνωρίζω ἐὰν ἡ κατὰ πρώτην φοράν θεὰ ἑλληνικοῦ χειρογράφου ἢ ἡ χρονολογία 1453, ἣν αἱ ὠχραὶ ἐκείναι σελίδες δι' ἐρυθροῦ χρώματος ἔφερον, μετ' ἐνεκίνησαν τόσον ὥστε σφοδροὶ παλμοὶ ἐδόνησαν τὴν καρδίαν μου. Ὅτι δῆποτε καὶ ἐν ἧτο τὸ αἴτιον τῆς συγκινήσεώς μου ἐκείνης, τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι ἔκτοτε ἔλαβον συμπαθειᾶν τινὰ πρὸς τοὺς ὀνοματιζομένους ἢ καὶ ἀνωμότους τῆς ἐποχῆς ταύτης ἀντιγραφεῖς· διότι, ἴσως διὰ τὴν μετριπροσύνην των, οἱ πλεῖστοι δὲν ὀνοματίζουσιν ἑαυτοὺς, ἄλλοι δὲ πάλιν κατὰ τὸ ἐπικρατοῦν ἐν τῇ ἐποχῇ των πνεῦμα, καὶ μάλιστα οἱ μοναχοὶ οὐδέποτε σχεδὸν παραλείπουσι πρὸς τὸ ὄνομα αὐτῶν νὰ προσθέσωσι τὸ ἁμαρτωλός, ἢ ταπεινός καὶ ἐλάττωτος πτωχός ἢ ἀνάξιος. Ἄλλοτε δὲ καθικετέει οὗ γράψας τοὺς ἐντυγχάνοντας ὅπως δεηθῶσιν ὑπὲρ αὐτοῦ ἢ αἰτεῖ συγγνώμην διὰ τὰ τυχόν ἐξ ἀπροσεξίας ἢ ἀμαθείας παρεισπρήσαντα σφάλματα, ἅτινα ὁσάκις ὁ ἀντιγραφεὺς εἶνε ἀγράμματος καὶ γράφει πρὸς τοῦτοις τυχόν καὶ καθ' ὑπαγόρευσιν, εἰσὶν ἀναρίθμητα. Κατήνησαν δὲ αἱ εὐχαὶ αὐταὶ ἢ πρὸς τὸν ἀναγνώστην προσαγορεύσεις σχεδὸν τυπικαὶ καὶ ἐπαναλαμβάνονται ἀπαρλλάκτως ἐπὶ πολλὰς ἐκατονταετηρίδας ἐν πολλοῖς τῶν χειρογράφων καὶ μάλιστα ἡ μετὰ τὸ τέλος τῆς ἀντιγραφῆς ἐκδήλωσις τῆς χαρᾶς τοῦ «πολλῶ ἰδρῶτι καὶ πόνῳ συσχεθέντος» ἀντιγραφέως :

«Ὅσπερ ξένοι χαίρουσι ἰδεῖν πατρίδα
οὕτως καὶ τῷ γράφοντι βιβλίου τέλος.

Ἐν τινι χειρογράφῳ ἐν Ὁξωνίᾳ πιθανῶς τῆς ἐνδεκάτης ἐκατονταετηρίδος εὗρον ἐν τέλει τοὺς ἐξῆς ποιητικίζοντας στίχους :

Ὡς τερπνὸν ἄνθος ἐν θεωρίᾳ πέλει
κρίνου δὲ πανθαύμαστον εἰς εὐωμίαν
οὕτως χαρᾶς πρόσληψις ἐσχάτος στίχου.

Ἐν ἄλλῳ δὲ τινι μεταγενεστέρῳ τοῦ Lincoln-Colleg τοὺς ἀκολουθούς :

Ἐένος Χέμου (Χριστέμου) γέγονα ἐκ τῆς ἐμῆς πατρίδος